

Румъния. След Първата световна война територията на Румъния се разширява много и включва население с различна етническа принадлежност. Това се установява и при проведените преброявания през 1930 и 1941 г. С изключение на 1948 г., когато се отбелязва само майчиният език, всички преброявания на населението след Втората световна война (1956, 1966, 1977, 1992 г.) включват въпрос за етническата принадлежност (*etnie*). Последното преброяване е през 2002 г. Също така се наблюдава и майчиният език (*limba maternă*). В преброителната карта са посочени признаците, по които се събират личните данни, без пряко задаване на въпрос, и по един или повече възможни отговори. Например: "15. ЕТНОС. Румънски... Друг етнос...", "16. МАЙЧИН ЕЗИК. Румънски... Друг майчин език...". Броят на лицата, непосочили етническата си принадлежност, е незначителен (само 1 941) в сравнение с броя на населението в страната (Recen..., 2003). Съществува съмнение, че има нарочно подценяване на действителния брой на лицата, принадлежащи към отделни етноси (Pnayotov, 1992).

Молдова. Състоянието е подобно на това в Русия и Украйна. През 1918 г. по-голямата част от съвременната територия на страната влиза в състава на Румъния, така че до 1940 г. положението е подобно на това в Румъния. Последното преброяване е през 1989 г., когато страната е в състава на Съветския съюз.

България⁵. Етническата принадлежност е наблюдавана през 1900, 1905, 1910, 1920, 1926, 1934, 1946, 1956, 1965, 1975, 1992, 2001 г. (Аркадиев, 1992а, 1992б; Донков, 1994 и др.). Изключение е само 1985 г. До 1975 г. включително е задаван въпрос за "народност" (1956 г. - за "националност"), а през 1992 и 2001 г. - за "етническа група". Майчин език е наблюдаван през 1887, 1893, 1900, 1905, 1910, 1920, 1926, 1992 и 2001 г., а говорим език (в смисъл на основен разговорен език) - през 1934, 1946, 1965 и 1975 г. Освен това преди Съединението (1885 г.) в Княжество България през 1880 г. е наблюдаван матерният (майчиният) език, а в Източна Румелия (Южна България) през 1880 и 1884 г. е регистрирана етническата принадлежност (народност).

Подходите към определяне на етническата принадлежност могат да се обособят в няколко периода: 1) от 1880 до 1900 г.; 2) от 1900 до 1946 г.; 3) от 1946 до 1992 г.; 4) след 1992 г. (Аркадиев, 1992).

През първия период определянето става според матерния (майчиния) език, както и в повечето други европейски страни. През втория период се

⁵ Отбелязани са само най-важните факти, тъй като за България съществува богата литература и поставените въпроси са обсъждани многократно. Подробна информация за документите, публикациите и някои анализи относно последното преброяване (1.03.2001) може да се намери в Интернет сайта на Националния статистически институт - www.nsi.bg/Census.